

Nr B 7

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 5, 8 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent, dels i ämnet väckt motion.

Genom en den 6 juni 1958 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr B 34, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 5, 8 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent

Härigenom förordnas, att 4 § 3 mom. samt 5, 8 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 angående patent¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

3 mom. Därjämte åligge sökanden att bifoga en avgift (ansökningsavgift) av *ett*hundra kronor.

3 mom. Därjämte åligge sökanden att bifoga en avgift (ansökningsavgift) av *två*hundra kronor.

5 §.

Finner patentmyndigheten — — — — — förefintlig brist.

Underlåter sökanden att inom föreskriven tid yttra sig i ärendet, skall patentmyndigheten avföra ansökningsen; ägande sökanden dock att återuppliva densamma genom att inom fyra månader från utgången av förenämnda tid till patentmyndigheten inkomma med yttrande och en avgift (återupplivningsavgift) av *tjugufem*

Underlåter sökanden att inom föreskriven tid yttra sig i ärendet, skall patentmyndigheten avföra ansökningsen; ägande sökanden dock att återuppliva densamma genom att inom fyra månader från utgången av förenämnda tid till patentmyndigheten inkomma med yttrande och en avgift (återupplivningsavgift) av *sjuttiofem*

¹ Senaste lydelse, se beträffande 4 § 3 mom. och 11 § SFS 1953: 103, beträffande 5 § SFS 1951: 181 samt beträffande 8 § SFS 1944: 357.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

kronor eller, där ansökningen tidigare återupplivats, *sjuttiofem* kronor.

kronor eller, där ansökningen tidigare återupplivats, *etthundrafemtio* kronor.

Inkommer sökanden — — — — — ansökningen förfallen.

8 §.

Över beslut av patentmyndigheten å anmälningsavdelning, varigenom patentansökning förklarats förfallen eller avslagits, äge sökanden att vid talans förlust inom två månader från beslutets dag anföra besvär hos patentmyndighetens besvärsavdelning. Vid besvären foge sökanden en avgift (besvärsavgift) av *sjuttiofem* kronor, vid äventyr, om avgiften icke erlagts före nämnda tids utgång, att besvären icke upptagas till prövning.

Över beslut av patentmyndigheten å anmälningsavdelning, varigenom patentansökning förklarats förfallen eller avslagits, äge sökanden att vid talans förlust inom två månader från beslutets dag anföra besvär hos patentmyndighetens besvärsavdelning. Vid besvären foge sökanden en avgift (besvärsavgift) av *etthundrafemtio* kronor, vid äventyr, om avgiften icke erlagts före nämnda tids utgång, att besvären icke upptagas till prövning.

Har patentansökning — — — — — av ansökningen.

Patentmyndighetens besvärsavdelning — — — — — meddelar Konungen.

Över besvärsavdelningens — — — — — beslutets dag.

Vad i — — — — — till Konungen.

Beslut, varom — — — — — gjort invändning.

11 §.

Förutom de avgifter, som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggspatent, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det *fjärde* erläggas en årsavgift, utgörande för det *fjärde* året *femtio* kronor, för det femte året *sjuttiofem* kronor, för det sjätte året *etthundra* kronor, för det sjunde året *etthundratjugofem* kronor, för det åttonde året *etthundrafemtio* kronor, för det nionde året *etthundrasjuttiofem* kronor, för det tionde året *tvåhundra* kronor, för det elfte året *tvåhundrafemtio* kronor, för det tolfte året *trehundra* kronor, för det trettonde året *trehundrafemtio* kronor, för det fjortonde året *fyrhundra* kronor, för det femtonde året *fyrhundra-*

Förutom de avgifter, som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggspatent, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det *femte* erläggas en årsavgift, utgörande för det femte året *etthundra* kronor, för det sjätte året *etthundrafemtio* kronor, för det sjunde året *tvåhundra* kronor, för det åttonde året *tvåhundrafemtio* kronor, för det nionde året *trehundra* kronor, för det tionde året *trehundrafemtio* kronor, för det elfte året *fyrhundra* kronor, för det tolfte året *fyrhundrafemtio* kronor, för det trettonde året *femhundra* kronor, för det fjortonde året *femhundrafemtio* kronor, för det femtonde året *sexhundrafemtio* kronor, för det sextonde året *sjuhundra-*

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

rafemtio kronor, för det sextonde året *femtio* kronor och för det sjuttonde året *åttahundrafemtio* kronor och för det sjuttonde året *femhundra* kronor och för det sjuttonde året *femhundrafemtio* kronor.

Avgiften, som — — — — — näst därefter.

Innehaves patent — — — — — ej föras.

Årsavgift må, förhöjd med en femtedel, erläggas inom de tre första månaderna efter utgången av den tid, inom vilken avgiften enligt andra stycket eller tredje stycket första punkten skall gäldas, och, förhöjd med ytterligare en femtedel, *dock minst tjugofem kronor*, inom därpå följande tid av tre månader.

Årsavgift må, förhöjd med en femtedel, erläggas inom de tre första månaderna efter utgången av den tid, inom vilken avgiften enligt andra stycket eller tredje stycket första punkten skall gäldas, och, förhöjd med ytterligare en femtedel, inom därpå följande tid av tre månader.

Fullgöres ej — — — — — patentet förfallet.

Patenthavare vare — — — — — beskrivningens offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1958. Lagen skall ej äga tillämpning å avgift, som med laga verkan kunnat erläggas efter ikraftträdandet men inbetalats dessförinnan. Nya lagen skall dock städse gälla med avseende å årsavgift för patentår, som börjar efter den 31 oktober 1958. Har årsavgift för fjärde patentåret erlagts före lagens ikraftträdande, ehuru patentåret börjar först därefter, äger patenthavaren på ansökan återbekomma årsavgiften.

Därest med tillämpning av vad i 11 § tredje eller fjärde stycket stadgas rörande anstånd med betalning avgift, som eljest skolat erläggas före lagens ikraftträdande, inbetalas därefter, skall beträffande avgiften äldre lag gälla.

I propositionen hänvisas till vad som anförts i den till årets A-riksdag avlämnade propositionen nr 151, vilken icke hann upptagas till slutlig behandling av riksdagen före dess upplösning.

I samband med propositionen har utskottet behandlat en i anledning av densamma väckt motion, nr II: B 188 av herr *Löfgren m. fl.*

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I ärenden, som handläggas av patent- och registreringsverket, utgår vissa avgifter, som är avsedda att täcka statsverkets kostnader för ämbetsverket. Då avgifterna numera visat sig otillräckliga för nämnda ändamål, föreslås i propositionen en höjning av dem. Höjningen beräknas medföra en inkomstökning å omkring 3 000 000 kronor om året.

Gällande bestämmelser m. m.

I de olika ärenden — patentärenden, varumärkes- och mönsterskyddsärenden samt aktiebolagsärenden — som handläggas av patentverket, utgår särskilda avgifter. Dessa har hittills så avvägts, att inkomsterna av avgifterna beräknats skola ungefärligen motsvara kostnaderna för patentverkets verksamhet. Frågan om avgifternas storlek har prövats vid skilda tillfällen under senare år. Sålunda har förslag om vissa avgiftsändringar framlagts dels i proposition nr 71 till 1951 års riksdag (patentärenden samt varumärkes- och mönsterskyddsärenden) och dels i proposition nr 42 till 1953 års riksdag (patentärenden). Vidare har fråga om avgiftshöjning i bolagsärenden varit under Kungl. Maj:ts bedömning år 1957.

Bestämmelser om sådana avgifter varom nu är fråga finns bl. a. i förordningen den 16 maj 1884 angående patent. Förordningen innehåller föreskrifter om fem olika slags avgifter, nämligen ansökningsavgift, utfärdningsavgift, återupplivningsavgift, besväravgift och årsavgift.

Enligt 4 § 3 mom. skall vid ansökan om patent av sökanden bifogas en *ansökningsavgift* av 100 kronor. Avgiften skall erläggas innan någon teknisk granskning gjorts av patentmyndigheten och återbetalas icke, om ansökningsingen ej leder till patent.

Utfärdningsavgift, avsedd att täcka kostnaden för patentskrifternas tryckning, skall enligt 7 § tredje stycket av sökanden erläggas med 100 kronor eller, om betalning sker inom viss angiven respittid efter förfallodagen, med ett med 25 kronor förhöjt belopp. Patentmyndigheten äger i särskilda fall medge befrielse från utfärdningsavgift. Vad som erlagts i utfärdningsavgift återbetalas, om patent ej meddelas.

Har sökande vid ansökan om patent brustit i vissa angivna avseenden, skall patentmyndigheten förelägga honom att yttra sig och avhjälpa förefintlig brist. Underlåter sökanden att yttra sig inom föreskriven tid, skall patentmyndigheten avföra ansökningsingen. Sökanden äger dock enligt 5 § andra stycket och 6 § andra stycket återuppliva ansökningsingen genom att inkomma

med yttrande och återupplivningsavgift av 25 kronor eller, vid förnyad återupplivning, av 75 kronor.

Har patentmyndigheten å anmälningssavdelning förklarar patentansökning förfallen eller avslagit sådan ansökning, äger sökanden att inom viss tid anföra besvär hos myndighetens besvärsavdelning. Vidare äger den som gjort invändning mot patentansökning, om denna trots invändning bifallits, påkalla besvärsavdelningens prövning av ansökningen. Vid besvären skall enligt 8 § första och andra styckena fogas *besvärsavgift* av 75 kronor.

Slutligen skall enligt 11 § för meddelat patent, som icke är tilläggsopatent, för varje patentår från och med det fjärde till och med det sjuttonde erläggas *årsavgift*. Denna utgör för fjärde året 50 kronor, femte året 75 kronor, sjätte året 100 kronor, sjunde året 125 kronor, åttonde året 150 kronor, nionde året 175 kronor, tionde året 200 kronor, elfte året 250 kronor, tolfte året 300 kronor, trettonde året 350 kronor, fjortonde året 400 kronor, femtonde året 450 kronor, sextonde året 500 kronor och sjuttonde året 550 kronor. Summan av årsavgifterna blir alltså 3 675 kronor. Årsavgift skall erläggas inom viss tid. Stadgande finnes om respittid av först tre och sedan ytterligare tre månader. Vid betalning under respittiderna skall enligt 11 § fjärde stycket erläggas på visst sätt förhöjda årsavgifter.

Det må anmärkas, att ansökningsavgiften utgått med 100 kronor sedan den 1 juli 1953. Dessförinnan var den sedan den 1 juli 1920 50 kronor. Utfärdnings-, återupplivnings- och besvärsavgifterna har införts vid skilda tillfällen under 1920- och 1930-talen. Av dessa avgifter har utfärdningsavgiften jämkats 1951 och 1953 samt återupplivningsavgiften 1951. Även årsavgifternas storlek har växlat. Sålunda utgjorde summan av årsavgifterna under tiden före den 1 juli 1920 725 kronor, under tiden närmast före den 1 juli 1929 3 000 kronor, under tiden från och med denna dag till och med den 30 juni 1951 2 200 kronor, under tiden från och med den 1 juli 1951 till och med den 30 juni 1953 3 250 kronor och under tiden därefter på sätt förut angivits 3 675 kronor.

Framställning från patentverket och yttranden däröver

Patent- och registreringsverket har i skrivelse den 28 oktober 1957 hemställt, att vissa avgifter enligt patentförordningen måtte höjas.

Ur patentverkets framställning må här beträffande höjningarnas fördelning på olika slag av avgifter refereras följande.

Beträffande storleken av ansökningsavgiften framhåller patentverket, att grundtanken i det nuvarande avgiftssystemet är att man genom årsavgifterna skall låta de ansökningar, som leder till patent, betala större delen av kostnaderna för verkets granskning. Å andra sidan bör ansökningsavgiften vara så hög, att den utgör en viss spärr mot ett ohämmat patentsökande. Det bör också tillses, att ansökningsavgiften ej sättes lägre än att också de sökande, vilkas ansökningar ej leder till patent, får betala åtminstone en rimlig del av den kostnad, som ansökningens granskning vållar patentver-

ket. Från dessa utgångspunkter finner patentverket skäligt, att ansökningsavgiften höjes från 100 till 150 kronor. Detta skulle vid i övrigt oförändrade förhållanden medföra, att inkomsterna av denna avgift skulle stiga med 550 000 kronor till 1 650 000 kronor. Ehuru den 1953 genomförda höjningen ej synes ha medfört någon minskning i ansökningsantalet, torde dock försiktigheten bjuda att man ej räknar med högre inkomst än sammanlagt 1 600 000 kronor, om höjningen genomföres.

Vad härefter angår utfärdningsavgiften anför patentverket, att i utfärdningsavgifter för närvarande inflyter cirka 440 000 kronor, medan kostnaden för patentpubliceringen uppgår till 670 000 kronor årligen. Med hänsyn härtill kunde det te sig naturligt att föreslå höjning av denna avgift från nuvarande 100 kronor till 150 kronor, varigenom täckning torde nås för de faktiska kostnaderna. Emellertid anser patentverket övervägande skäl tala för att frågan om en höjning av utfärdningsavgiften får anstå till dess det av statens organisationsnämnd aktualiserade spørsmålet om publiceringsverksamhetens framtida utformning erhållit sin slutliga lösning.

Vad angår årsavgifterna anser patentverket, att man bör behålla den år 1953 genomförda uppbyggnaden med kontinuerligt stigande avgifter för varje patentår från och med det fjärde samt förhöja samtliga avgifter med i genomsnitt en tredjedel. I och för sig hade det enligt patentverket varit önskvärt att utsträcka avgiftsfriheten till det fjärde patentåret, särskilt med hänsyn till att medelbehandlingstiden för beviljade patent stigit till omkring fyra år. Detta skulle dock ha betytt ett så stort inkomstbortfall, att patentverket icke i nuvarande läge anser sig kunna tillråda en sådan åtgärd. I enlighet med det anförda föreslår patentverket, att årsavgiften bestämmes för fjärde året till 75 kronor, för femte året till 100 kronor, för sjätte året till 125 kronor, för sjunde året till 150 kronor, för åttonde året till 200 kronor, för nionde året till 250 kronor, för tionde året till 300 kronor, för elfte året till 350 kronor, för tolfte året till 400 kronor, för trettonde året till 450 kronor, för fjortonde året till 500 kronor, för femtonde året till 600 kronor, för sextonde året till 700 kronor och för sjuttonde året till 800 kronor. Summan av årsavgifterna blir sålunda 5 000 kronor i stället för nuvarande 3 675 kronor. Patentverket har uppskattat den inkomstökning, som förslaget om höjning av årsavgifterna skulle medföra, till omkring 1 500 000 kronor. Uppskattningen bygger på antagandet, att de föreslagna avgiftshöjningarna ej kommer att påverka antalet erlagda avgifter. Därvid har patentverket beaktat, att det ej kunnat förmärkas att de 1951 och 1953 vidtagna avgiftshöjningarna haft någon sådan verkan.

Patentverket anför sammanfattningsvis, att de föreslagna avgiftshöjningarna kan beräknas medföra, att under budgetåret 1958/59 omkring 1 600 000 kronor kommer att inflyta i ansökningsavgifter, drygt 500 000 kronor i utfärdnings-, återupplivnings- och besvärsavgifter samt ungefär 5 900 000 kronor i årsavgifter. Sammanlagda beloppet för patentavgifter skulle sålunda bli 8 000 000 kronor eller 2 000 000 kronor mer än vad som beräknats vid oförändrade avgiftssatser.

En redogörelse för patentverkets framställning i dess helhet återfinnes å s. 7—13 i den förenämnda propositionen nr 151, vartill utskottet får hänvisa.

Över patentverkets framställning har efter remiss utlåtanden avgivits av riksräkenskapsverket, statskontoret, statens sakrevision, statens pris- och kartellnämnd, kommerskollegium, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, svenska uppfinnarkontoret, svenska patentombudsföreningen och svenska industriens patentingenjörers förening. Kommerskollegium har tillika överlämnat av kollegiet införskaffade yttranden från rikets samtliga handelskamrar utom två.

För remissyttrandena lämnas en översiktlig redogörelse å s. 13—21 i propositionen nr 151. Utskottet torde få hänvisa till denna redogörelse.

Departementschefens och lagrådets yttranden i propositionen nr 151

Departementschefen

Vid remissen till lagrådet av det vid propositionen nr 151 fogade ursprungliga lagförslaget anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Lindell*, följande:

»I fråga om finansieringen av kostnaderna för patentverkets verksamhet tillämpas den ordningen, att kostnaderna skall bestridas av den allmänhet som anlitar verket. De avgifter som erlägges i de olika av verket handlagda ärendena har därför avvägts så, att statsverkets inkomster av avgifterna skall i huvudsak motsvara dess utgifter för patentverket. Denna princip för bestämmande av avgifternas storlek har vid upprepade tillfällen fastslagits av statsmakterna, senast år 1951 och 1953 i samband med då genomförda höjningar av vissa hithörande avgifter (jfr prop. nr 71 till 1951 års riksdag s. 20 och första lagutskottets utlåtande nr 22 s. 13 samt prop. nr 42 till 1953 års riksdag s. 14 och första lagutskottets utlåtande nr 15 s. 6). Anledning saknas enligt min mening att nu upplaga principen till omprövning.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen täcker inkomsterna av avgifterna icke längre kostnaderna för patentverket. Redan under budgetåret 1956/57 har avgifterna visat sig otillräckliga, och med säkerhet kan förutses, att innevarande budgetår kommer att visa ett avsevärt underskott. Under budgetåret 1958/59 kan vid oförändrade avgifter beräknas uppkomma ännu sämre balans mellan inkomster och kostnader. Enligt patentverkets beräkningar kommer underskottet för sistnämnda budgetår att stiga till närmare 2 400 000 kronor. En fördelning av inkomster och utgifter på de tre huvudslag av ärenden, som patentverket handlägger, visar enligt samma beräkningar, att man beträffande aktiebolagsärendena, vari avgifterna höjts med verkan från och med den 1 juli 1957, kan räkna med ett visst överskott samt att ett mindre underskott uppkommer i fråga om varumärkesärendena. Vad angår patentärendena, vilka normalt svarar för cirka 3/4 av patentverkets inkomster och utgifter, pekar beräkningarna på ett un-

derskott av mer än 2 400 000 kronor under budgetåret 1958/59. Patentverkets kalkyler har skett med utgångspunkt från att alla i verkets petitaskrivelse hösten 1957 framförda förslag om nya tjänster m. m. skall förverkligas. För att i fortsättningen balans skall kunna uppnås mellan inkomsterna och utgifterna har patentverket ansett ofrånkomligt att föreslå höjning av avgifterna i patentärendena från och med den 1 juli 1958. Enligt patentverkets mening bör man dock kunna nöja sig med höjningar, som kan beräknas medföra en årlig inkomstökning av omkring 2 000 000 kronor. Patentverket synes därvid ha utgått från att vissa besparingar skulle kunna göras, därest ett av statens organisationsnämnd framlagt förslag till omläggning av publiceringsförfarandet i patentärenden blir genomfört.

Vid övervägande av patentverkets förslag bör till en början beaktas, att de äskanden rörande patentverket, som i statsverkspropositionen förelagts innevarande års riksdag, icke upptar förslag om utökning av ämbetsverkets personalorganisation i den omfattning verket funnit påkallad samt att det i statsverkspropositionen upptagna anslaget för avlöningar med omkring 360 000 kronor understiger det belopp, varmed patentverket räknat. Med anledning av vad statens sakrevision m. fl. myndigheter under remissbehandlingen anfört torde å andra sidan vissa utgiftsposter böra uppräknas. Sålunda synes fastighetskostnaderna samt kapitalkostnaderna för verkets utrustning icke ha beaktats i tillräcklig grad. Även kostnaderna för brevporto synes ha upptagits för lågt. Vad åter angår inkomsterna har patentverkets redovisning i stort sett icke föranlett några erinringar av remissinstanserna, och verkets beräkning i detta avseende bör kunna läggas till grund för bedömningen av den erforderliga inkomstökningens storlek. Dock synes i enlighet med vad statens sakrevision anfört inkomsterna av patentavgifterna böra uppräknas med cirka 200 000 kronor.

Om patentverkets kalkyler för budgetåret 1958/59 korrigeras med hänsyn till vad nu anförts, kan man för verksamheten i dess helhet räkna med ett underskott, som understiger det av patentverket antagna men som likväl uppgår till mer än 2 000 000 kronor. Vid bedömande av patentverkets förslag till avgiftshöjning är vidare att beakta, att frågan om omläggning av verkets publiceringsverksamhet ännu icke är avgjord och att man kan utgå från att någon omläggning icke kommer att ske under budgetåret 1958/59. Eventuella besparingar i detta avseende bör därför icke nu få påverka beräkningarna.

Erfarenheten visar, att det vid en realistisk bedömning av den avgiftshöjning, som erfordras för att några år framåt säkerställa den avsedda kostnadstäckningen, är ofrånkomligt att avväga de nya avgifterna med en viss säkerhetsmarginal. Med hänsyn härtill anser jag, att avgiftshöjningarna bör så bestämmas, att de kan beräknas medföra en årlig inkomstökning av omkring 3 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med omkring 50 procent. En sådan höjning skulle under budgetåret 1958/59 ge full kostnadstäckning och dessutom någon marginal för fortsatt utgiftsökning.

I likhet med patentverket anser jag, att endast avgifterna i patentärenden nu bör ändras.

Vid bedömningen av frågan om hur höjningen bör fördelas på de olika slaggen av patentavgifter är att beakta, att den grundsatsen hittills gällt, att patentårsavgifterna skall täcka större delen av kostnaderna för patentverkets granskningsarbete. Patentverkets förslag bygger på denna princip och i remissvaren har någon egentlig anmärkning ej riktats häremot. Det kan emellertid, såsom statens sakrevision i sitt yttrande anfört, vara motiverat att låta en något större andel av det sammanlagda avgiftsbeloppet falla på ansökningsavgiften än vad nu är fallet. Jag anser det därför lämpligt, att denna avgift höjes utöver vad patentverket föreslagit eller från 100 till 200 kronor.

I fråga om årsavgifterna förordar jag att den avgiftsfrihet, som för närvarande gäller beträffande de tre första patentåren, utsträcker till det fjärde patentåret. Enligt vad patentverket upplyst har den genomsnittliga behandlingstiden för beviljade patent stigit till omkring fyra år. Avgiften för det fjärde patentåret får sålunda oftast erläggas för en tid, då patentet ännu ej beviljats och fullt patentskydd därför ej inträtt. Vidare torde avgiftsskalan böra uppbyggas så, att årsavgiften för femte patentåret utgår med 100 kronor, för ett vart av följande patentår t. o. m. fjortonde året med ett för varje år med 50 kronor förhöjt belopp samt för ett vart av femtonde t. o. m. sjuttonde patentåret med ett för varje år med 100 kronor förhöjt belopp. Summan av årsavgifterna skulle sålunda bli 5 500 kronor.

Mot patentverkets förslag i vad det avser övriga avgifter har jag ingen erinran att framställa.

Den inkomstökning, som skulle vinnas genom de nu förordade höjningarna, kan uppskattas till i runt tal 3 000 000 kronor.

Förhöjningen av avgifterna bör träda i kraft den 1 juli 1958. Mot de av patentverket föreslagna övergångsbestämmelserna har jag intel att erinra.»

Lagrådet

Lagrådet hemställde i sitt yttrande att stadgandet i 11 § fjärde stycket patentförordningen om förhöjning med ett minimibelopp av 25 kronor vid betalning av årsavgift under en andra respittid finge utgå, då det efter avgiftshöjningen bleve utan praktisk betydelse. Vidare påpekade lagrådet att i övergångsbestämmelserna jämväl borde intagas föreskrift om att före lagens ikraftträdande inbetald årsavgift för fjärde patentåret kunde efter ansökan av patenthavaren återfås, därest patentåret började först efter ikraftträdandet.

Vad lagrådet sålunda anfört beaktades i det lagförslag, som förelades riksdagen i propositionen nr 151.

Departementschefens och lagrådets yttranden i propositionen nr B 34

Departementschefen

Departementschefen har vid remissen till lagrådet av lagförslaget förklarar sig icke finna anledning ifrågasätta ändring i det i propositionen nr 151 för riksdagen framlagda lagförslaget annat än beträffande tidpunkten för lagens ikraftträdande, vilken enligt departementschefen bör bestämmas till den 1 september 1958. I följd härav bör, har departementschefen vidare anfört, jämväl viss jämkning ske i övergångsbestämmelserna.

Lagrådet

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Motionen

Beträffande *ansökningsavgiften* föreslås i motionen att dennas höjning begränsas till 50 kronor, varvid anföres att en ny kraftig stegring av avgiften kan komma att menligt påverka intresset av att söka patent.

I fråga om *utfärdningsavgiften* föreslås ej heller i motionen någon höjning men däremot framför motionärerna förslag om att en ny avgiftsform införes, nämligen en tryckningsavgift, vilken skulle utgå vid sidan av utfärdningsavgiften och sättas i relation till utfärdningsstryckets omfattning. Härvid föreslås att tryckningsavgiften bestämmas till 25 kronor för varje trycksida utöver tre.

Vad därefter angår *årsavgifterna* föreslås i motionen en från propositionens förslag avvikande avgiftsskala. Vad motionen härutinnan upptager framgår av nedanstående uppställning, vari för överskådlighetens skull jämväl intagits gällande årsavgifter samt patentverkets och Kungl. Maj:ts förslag till ändrade avgifter.

Patentår	Gällande årsavgifter	Patentverkets förslag	Prop:s förslag	Motionens förslag
4:e året.....	50	75	—	—
5:e »	75	100	100	100
6:e »	100	125	150	125
7:e »	125	150	200	150
8:e »	150	200	250	200
9:e »	175	250	300	250
10:e »	200	300	350	300
11:e »	250	350	400	375
12:e »	300	400	450	450
13:e »	350	450	500	525
14:e »	400	500	550	600
15:e »	450	600	650	700
16:e »	500	700	750	800
17:e »	550	800	850	900
S:a årsavgifter	3 675	5 000	5 500	5 475

Motionärernas yrkanden har i motionen utformats sålunda att de anhåller, att riksdagen måtte besluta,

»att ansökningsavgiften för patent höjes till 150 kronor i stället för som av Kungl. Maj:t föreslagits 200 kronor,

att årsavgifterna för patent höjes till belopp som framgår av i motionen redovisad skala, innebärande mindre höjning under skyddstidens första år och större höjningar under skyddstidens senare år,

att förutom nu utgående utfärdningsavgift om 100 kronor särskild tryckningsavgift om 25 kronor för varje trycksida text eller ritning utöver 3 trycksidor införes,

att i övrigt godkänna Kungl. Maj:ts framställning, samt att åt vederbörande utskott måtte anförtros uppgiften att utarbeta erforderlig lagtext, som föranledes av ovannämnda yrkanden».

Utskottet

Enligt hittills tillämpad ordning för finansieringen av patentverkets verksamhet har gällt att verkets omkostnader ungefärligen skolat täckas av avgifter, som uttages i de ärenden, vilka handlägges av verket. Avgifternas storlek har med hänsyn härtill bestämts under beaktande av verkets kostnader för ifrågavarande gren av verksamheten, varvid man emellertid vid fördelningen av avgifterna på olika slag av ärenden inom samma verksamhetsgren även sökt tillgodose särskilda intressen av annat slag, exempelvis verkets intresse av att ett visst, mera arbetsbesparande förfarande anlitas i stället för annat mera arbetskrävande etc.

I propositionen, vars förslag om höjning av vissa avgifter i patentärenden föranledes av att inträffade och väntade kostnadsökningar för patentverksamheten icke täckes av nu utgående avgifter, erinras om att självfinansieringsprincipen senast fastslagits av statsmakterna vid företagna avgiftshöjningar åren 1951 och 1953, samt uttalas att anledning saknas att nu upptaga principen till omprövning.

Utskottet delar denna uppfattning och finner så mycket mindre skäl att för närvarande ifrågasätta en annan ordning för finansieringen som möjlighet föreligger att pågående utredning rörande frågan om nordiska patent kan leda till en icke oväsentlig omläggning av den administrativa sidan av patentverksamheten och motivera en omprövning av avgiftssystemet i ett större sammanhang.

Vid ett bibehållande av självfinansieringsprincipen är det på de skäl som i propositionen närmare utvecklas ofrånkomligt att vidtaga höjningar av de viktigare avgifterna i patentärenden. Av skäl som likaledes redovisas i propositionen synes det härvid vara tillrådligt att genomföra höjningen på sådant sätt, att en viss marginal uppstår, varigenom olägenheterna av täta ändringar i avgiftssatserna kan undvikas.

Vid den avgiftshöjning, som sålunda bör genomföras, kan givetvis anledning föreligga att vidtaga jämkningar i det inbördes förhållandet mellan olika slag av patentavgifter, så att vissa avgifter höjes förhållardevis mera än andra. I detta hänseende föreslås i propositionen, vars avgiftshöjningar totalt sett uppgår till omkring 50 %, till en början en höjning av ansökningsavgiften med 100 %, nämligen från 100 kronor till 200 kronor. Såsom skäl för denna höjning anföres, att det med hänsyn till att patentverkets arbete med patentärenden praktiskt taget helt hänför sig till tiden före ärendenas slutliga avgörande kan vara motiverat att låta en något större andel av det sammanlagda avgiftsbeloppet falla på ansökningsavgiften än vad nu är fallet. Den föreslagna höjningen av ansökningsavgiften kan vid i övrigt oförändrade förhållanden beräknas ge ett inkomsttillskott av 1 100 000 kronor.

I motionen föreslås att höjningen av ansökningsavgiften begränsas till 50 kronor, vilket sålunda skulle ge patentverket en 550 000 kronor lägre inkomstökning; kompensation härför skulle enligt motionen i viss utsträckning inträda genom införandet av en ny avgift — tryckningsavgift — som skulle utgå vid sidan av utfärdningsavgiften. Då, såsom av det följande framgår, utskottet icke finner sig för närvarande kunna förorda att tryckningsavgifter införas och följaktligen icke kan förutsätta att det enligt motionens förslag uppkommande inkomstbortfallet blir kompenserat, kan utskottet ej heller biträda motionärernas förslag om en lägre höjning av ansökningsavgiften. Mot bakgrunden av de utsikter till ekonomiska fördelar, som innehavet av ett patent medför för patenthavaren, känner sig utskottet icke heller övertygat om riktigheten av det av motionärerna anförda skälet för den mera begränsade höjningen, nämligen att en höjning enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle verka alltför hämmande på intresset av att söka patent. Utskottet, som finner det motiverat att ansökningarna i patentärenden belastas med en förhållandevis större andel av det sammanlagda avgiftsbeloppet än för närvarande, tillstyrker därför propositionens förslag i denna del.

I fråga om utfärdningsavgiften, vilken för närvarande utgår med 100 kronor, föreslås i propositionen icke någon höjning. Patentverket har i sin hemställan uttalat, att verkets publiceringsverksamhet visserligen för närvarande lämnar ett årligt underskott av omkring 230 000 kronor men att frågan om höjning av utfärdningsavgiften bör anstå, tills det av statens organisationsnämnd aktualiserade spörsmålet om publiceringsverksamhetens framtida utformning erhållit sin slutliga lösning. Denna mening har delats av Kungl. Maj:t. Såsom ovan antytts föreslås däremot i motionen införandet av en ny avgiftsform vid sidan av utfärdningsavgiften, nämligen en tryckningsavgift, som skulle utgå med 25 kronor för varje i utfärdsstrycket ingående trycksida utöver tre. Motionens förslag härutinnan står i god överensstämmelse med de principer, på vilka avgiftssystemet bygger, i det med den föreslagna tryckningsavgiften varje patentärende skulle komma att belastas med avgifter i förhållande till de kostnader, som ärendet föranleder i

samband med publiceringen. Härjämte skulle synbarligen på sätt i motionen närmare utvecklas vissa fördelar från arbetsekonomisk synpunkt stå att vinna för patentverket. Utskottet finner därför att motionärernas förslag på denna punkt i och för sig har goda skäl för sig. Det i fråga om verkets publiceringsverksamhet för närvarande rådande läget med en förestående eventuell omläggning av verksamhetens tekniska utformning utgör emellertid enligt utskottets mening ett vägande skäl att icke nu realisera motionärernas förslag. Härvidlag behöver blott pekats på svårigheten att nu bestämma storleken av en tryckningsavgift, som skulle komma att tillämpas efter en rationalisering av verkets publiceringsverksamhet. Det slutliga ställningstagandet till frågan om införandet av en tryckningsavgift bör följaktligen anstå intill dess ett säkert underlag finnes tillgängligt för bedömningen av spörsmålet. Därest en dylik avgift införes kan en justering av övriga avgifter möjligen befinnas påkallad.

I propositionen föreslås slutligen en höjd årsavgiftsskala, enligt vilken årsavgiften för femte patentåret utgår med 100 kronor och därefter för ettvar av de följande åren t. o. m. fjortonde året stiger med 50 kronor samt för ettvar av de tre sista patentåren ökar med 100 kronor. I motionen föreslås en avgiftsskala enligt vilken stegringen från 100 kronor under femte patentåret sker med 25 kronor årligen under de tre första avgiftsbelagda åren, med 50 kronor under de tre nästföljande, med 75 kronor under de därpå följande fyra åren och med 100 kronor under de tre sista patentåren. Summan av patentårsavgifterna är enligt motionsförslaget 25 kronor lägre än enligt propositionen.

Beträffande avgiftsskalans uppbyggnad har i remissyttrandena olika synpunkter gjort sig gällande; medan vissa remissinstanser förordat i förhållande till nuvarande utformning av skalan högre årsavgifter under de tidigare patentåren och lägre under de senare har andra uttalat sig för ett bibehållande av den nuvarande relationen. Ingen remissinstans har i fråga om avgiftsskalans uppbyggnad intagit den ståndpunkt, som kommit till uttryck i motionen. På grund härav och då den i propositionen upptagna avgiftsskalan synes innebära en lämplig avvägning av årsavgifterna inbördes under beaktande bland annat av den tidsrymd, under vilken ett patent regelmässigt torde ge den bästa avkastningen, saknas enligt utskottets förmenande anledning att frånga propositionens förslag härutinnan.

Mot vad i propositionen i övrigt föreslås har utskottet ej heller någon erinran. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen — med avslag å motionen II: B 188 — måtte bifalla förevarande proposition, nr B 34.

Stockholm den 15 juli 1958

På första lagutskottets vägnar:

EMIL AHLKVIST

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Lindblom, Per Olofsson, Lodenius, Birke, Erik Svedberg och Alexanderson;

från andra kammaren: herr Östrand, fru Boman, herrar Jacobsson i Sala, Fröding, fru Löfqvist, fröken Bergegren, herrar Larsson i Stockholm och Fälldin.